

Nr 10.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan rörande anslag till Fiskerilånefonden jämte i ämnet väckta motioner.

Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen, bil. 30, punkten 14, föreslagit riksdagen att till fiskerilånefonden för budgetåret 1953/54 anvisa ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

I samband härmed har riksdagen behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 62 av herr *Karlsson, Gustaf*, och herr *Andersson, Karl*, samt II: 77, likalydande, av herr *Mårtensson* i Uddevalla *m. fl.*, vari hemställts, att maxigränsen för lån ur fonden för fiskerinäringens befrämjande måtte höjas från 60 000 till 120 000 kronor;

2) I: 340 av herr *Lundqvist m. fl.* och II: 247, likalydande, av herr *Staxäng*, i vilka motioner hemställts, att bestämmelserna i kungörelsen den 17 juni 1948, nr 313, om ett högsta lånebelopp måtte ändras därhän, att lånet må utgöra 50 procent av båtens anskaffningsvärde, dock högst 120 000 kronor;

3) I: 341 av herr *Spetz* och II: 426, likalydande, av herr *Utbult m. fl.*, vari hemställts om sådan ändring i kungörelsen nr 313/1948 att låneunderstöd må utgöra högst 150 000 kronor.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna har fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök — efter hörande av Sveriges fiskares riksförbund — avgivit remissyttrande.

Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnes i kungörelsen nr 112/1932, ändrad genom kungörelserna nr 313/1948 och nr 160/1949.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer eller annan maskinell utrustning för sådana båtar, fiskredskap samt för forsling av fisk avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre transportmedel, vidare för anläggande av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter samt för utförande av fiskodling.

Enligt beslut av 1949 års riksdag må av Kungl. Maj:t årligen disponeras ett belopp av 2 000 000 kronor såsom lån från ifrågavarande fond.

Såsom kapitaltillskott till fonden har senast å kapitalbudgeten för budgetåret 1952/53 anvisats ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i skrivelse den 15 augusti 1952 hemställt, att till fonden skall för budgetåret 1953/54 anvisas ett investeringsanslag av 700 000 kronor. Styrelsen uttalar, att på grund av mindre gynnsamma konjunkturen för fiskerinäringen byggandet av nya fiskefartyg under den sista tiden starkt minskat. Detta har i sin tur inneburit minskade krav på fonden. Under budgetåret 1951/52 söktes sålunda fiskelån till ett sammanlagt belopp av endast 1 952 490 kronor. Såvitt styrelsen kan bedöma, torde någon väsentlig utökning av låneverksamheten icke vara att förvänta inom den närmaste tiden. Det belopp å 2 000 000 kronor, som Kungl. Maj:t äger att årligen disponera för utlämnande av lån från fonden, synes därför enligt styrelsens mening vara tillräckligt. Styrelsen upplyser slutligen, att statskontoret under hand meddelat, att inflytande amorteringar å lån från fonden beräknas uppgå till sammanlagt 1 300 000 kronor under budgetåret 1953/54. För att tillåta en utlåning av 2 000 000 kronor fordras alltså för nämnda budgetår ett tillskott av 700 000 kronor.

Föredragande statsrådet har anfört följande.

»I likhet med fiskeristyrelsen anser jag den nuvarande gränsen för utlåning från fonden vara till fyllest. Med hänsyn härtill och då för nästa budgetår ett belopp av omkring 1 300 000 kronor kan beräknas bli disponibelt i fonden, torde ett kapitaltillskott å 700 000 kronor vara tillräckligt. Ett investeringsanslag å detta belopp bör därför anvisas för ändamålet.»

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i sitt remissutlåtande förordat dels att bestämmelserna rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande skall ändras så att låneunderstöd, som utlämnas av hushållningssällskap eller landsting, må utgöra högst 120 000 kronor, dels att av fonden från och med budgetåret 1953/54 ett belopp av 3 000 000 kronor årligen skall få disponeras för utdelande av lån, dels ock att såsom kapitaltillskott till fonden för nämnda budgetår skall anvisas ett belopp av 1 700 000 kronor. Såsom motivering härför har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Byggnadskostnaderna för fiskebåtar har stigit mycket starkt under senare år. Därtill kommer att båtarna för att motsvara de krav, som numera ställes på dem, måste göras större och sjövärdigare, så att de skall kunna användas även på långa fiskefärder. Vidare utrustas båtarna nu allmänt med sådana hjälpmedel som radiotelefon, ekolod m. m., vilka för kort tid sedan var så gott som okända inom fisket, men nu anses som oundgängliga. Detta har ytterligare ökat anskaffningskostnaderna för fiskebåtarna. För närvarande uppgår kostnaderna för en fullt modernt utrustad större sådan båt till inemot 300 000 kronor, vilket, som i ett par av motionerna framhålles, motsvarar ungefär en fördubbling av dessa kostnader under de tre eller fyra sista åren.

Lika med motionärerna finner styrelsen det därför synnerligen motiverat, att ifrågavarande låneunderstöd nu höjes så att de åter kan fylla sitt ändamål att verksamt bidra till att vidmakthålla och utveckla även den del av vår fiskeflotta, som kräver stora sjögående båtar. Under nuvarande förhållanden kan dessa understöd icke sägas fylla detta syfte. Detta förhållande måste anses allvarligt dels därigenom, att det förminskar de svenska fiska-

renas möjligheter att hävda sig i den allt hårdare konkurrensen ute på fiskefälten, dels därigenom, att i samma mån som fiskarna nödgas anlita privata långgivare försvagas deras möjligheter att såsom hittills som självständiga och oberoende företagare driva sitt yrke. Vad beträffar låneunderstödens maximering vill styrelsen förordna, att denna sättes till 120 000 kronor i likhet med vad de flesta motionärerna föreslagit. Däremot motsätter sig styrelsen på det bestämdaste att, såsom i motionerna I: 340 och II: 247 föreslagits, låneunderstödens maximibelopp skall utgöra högst 50 procent av båtvärdet. För det första kan emot detta förslag invändas att understöden icke blott utlämnas för anskaffning av båtar utan också för förvärv av motorer, ekolod, fiskredskap m. m. Därtill kommer att de allra flesta låneunderstöden är på ganska små belopp och dessa små lån har nog hittills som regel täckt större delen av kostnaderna för det ändamål för vilket de söks. En maximering av låneunderstöden till belopp motsvarande viss procent av anskaffningskostnaderna skulle alltså innebära en avgjord försämring för dessa talrika små låntagare.

Styrelsen framhåller, att en höjning av låneunderstödens maximigräns i mycket skulle bli i det närmaste betydelselös, om icke samtidigt det sammanlagda belopp, 2 000 000 kronor, som för närvarande årligen får disponeras för lån ur fiskerilånefonden, väsentligt höjes och att fonden tillföres ökat kapitaltillskott i förhållande till det, som beräknats för nästkommande budgetår. Till belysning härav hänvisar styrelsen till följande sammanställning över de belopp, som årligen söks ur fiskerilånefonden under budgetåren 1948/49—1952/53.

	kronor
1948/49	2 055 950
1949/50	2 572 800
1950/51	2 375 500
1951/52	1 952 460
1952/53	1 466 350

Sammanställningen visar, att under budgetåren 1948/49—1950/51 anspråken på fonden betydligt överstigit 2 000 000 kronor, under det att dessa anspråk under budgetåret 1951/52 i det närmaste uppgick till nämnda belopp. Under nuvarande budgetår har anspråken varit något mindre än föregående år. Enligt vad styrelsen under hand erfarit är emellertid ytterligare ansökningar att vänta, varför det belopp, som kommer att tagas i anspråk under budgetåret, troligen icke kommer att mycket understiga 2 000 000 kronor.

På grund av att det belopp å 2 000 000 kronor, som 1949 års riksdag ställde till förfogande för utdelande av lån, uppenbarligen var för lågt för att tillfredsställa behovet, vilket bland annat resulterat i att endast ett par låneunderstöd å 50 000 kronor och däröver årligen kunnat utdelas, hemställde styrelsen i sina anslagsäskanden för budgetåren 1950/51, 1951/52 och 1952/53 att detta belopp skulle höjas till åtminstone 2 500 000 kronor. Dessa förslag har dock icke vunnit statsmakternas bifall. Under 1952 avtog nybyggnaderna av fiskebåtar mycket kraftigt och för närvarande torde endast ett par sådana för svensk räkning vara i gång. Utom de något vikande konjunkturerna för fiskerinäringen, som på sistone gjort sig gällande, torde till detta förhållande i mycket väsentlig grad ha bidragit den förra året införda investeringsavgiften, som betydligt fördyrat nyanskaffningarna. Vid avgivandet av sina anslagsäskanden för budgetåret 1953/54 bedömde styrelsen därför, att anspråken på fonden under nämnda år, under förutsättning av oförändrad maximigräns för låneunderstöden, ej skulle bli större än att

de kunde tillfredsställas med 2 000 000 kronor och föreslog alltså ingen höjning av detta belopp.

Att detta belopp vid en så avsevärd höjning av låneunderstödens maximigräns, som nu ifrågasättes, under alla förhållanden blir otillräckligt är uppenbart. Det stöter dock på betydande svårigheter att med någon grad av säkerhet kunna bedöma hur mycket detsamma behöver ökas, då detta i väsentlig grad beror på i vilken utsträckning nybyggnadsverksamheten åter kommer i gång. Även om denna, som är antagligt, kommer att vara ganska begränsad under nästa budgetår torde man dock böra räkna med att ifrågasvarande belopp behöver ökas med åtminstone 1 000 000 kronor till 3 000 000 kronor.

Enligt vad statskontoret meddelat måste fonden för att tillåta en utlåning av 2 000 000 kronor under budgetåret 1953/54 ökas med 700 000 kronor. Vid en utlåning av 3 000 000 kronor fordras alltså ett tillskott av 1 700 000 kronor.

Sveriges fiskares riksförbund har i sitt remissyttrande ansett att maximigränsen för fiskerilån bör höjas till 150 000 kronor. I övrigt har förbundet anfört liknande synpunkter som fiskeristyrelsen.

Utskottet. De i ärendet väckta motionerna är i så måtto likartade, att i samtliga förordas en höjning av maximigränsen för låneunderstöden ur fiskerilånefonden, vilken gräns för närvarande satts till 60 000 kronor. Som motiv härför anföres även i samtliga motioner, att anskaffningskostnaderna för större fiskebåtar under senare år blivit så höga, att låneunderstöden icke längre står i proportion till dessa. Beträffande storleken av det belopp, som högst må utlämnas som lån ur fonden, föreslås i motionerna I: 62 och II: 77 samt I: 340 och II: 247 att detta skall bestämmas till 120 000 kronor, medan i motionerna I: 341 och II: 426 förordas ett belopp av 150 000 kronor. I motionerna I: 340 och II: 247 väckes dessutom förslag, att understödets maximibelopp skall utgöra högst 50 procent av en fiskebåts anskaffningsvärde.

Liksom motionärerna finner utskottet det önskvärt, att de svenska fiskarna även i fortsättningen kan hävda sig i den allt hårdare konkurrensen på de stora internationella fiskeområdena, som ofta ligger på betydande avstånd från våra kuster, och att den svenska fiskeflottan alltfört kommer att stanna i fiskarbefolkningens ägo. I enlighet med vad fiskeristyrelsen numera upplyst förutsätter detta emellertid enligt utskottet, att låneunderstöden ur fiskerilånefonden höjes så, att de åter kan fylla sitt ändamål att verksamt bidra till att vidmakthålla och utveckla även vår sjögående fiskeflotta. Vad beträffar maximibeloppets storlek har utskottet stannat för de förslag, som innefattar en höjning av maximigränsen till 120 000 kronor. Däremot anser sig utskottet icke kunna förorda, att låneunderstöden skall maximeras till belopp motsvarande 50 procent av anskaffningskostnaderna. En sådan anordning skulle nämligen innebära en försämrad ställning för de mindre låntagarna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderlig författningsändring.

Vad utskottet sålunda föreslagit synes icke för närvarande böra föranleda någon uppräknig av det belopp, som av Kungl. Maj:t årligen må disponeras till lån från ifrågasvarande fond. Frågan härom torde icke böra uppta-

gas, förrän någon erfarenhet vunnits av den i det föregående förordade ändringen i lånebestämmelserna.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

1) att riksdagen må till *Fiskerilånefonden* för budgetåret 1953/54 anvisa ett investeringsanslag av 700 000 kronor;

2) att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 62 och II: 77 ävensom med anledning av motionerna I: 340 och II: 247, såvitt nu är i fråga, samt I: 341 och II: 426, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta företaga den författningsändring, som utskottet förordat i det föregående;

3) att motionerna I: 340 och II: 247, såvitt angår yrkandet att lån ur fonden må uppgå till högst 50 procent av fiskebåts anskaffningsvärde, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 31 mars 1953.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 9.